

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-2124524

Αθήνα 28/1/2019
Αριθμ. Πρωτ.: 1089/165605

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Ζημιές από φυτοπαθολογικές προσβολές σε ελαιοκαλλιέργειες της
Δυτικής Ελλάδας - Πρόγραμμα Δακοκτονίας έτους 2018»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 3740/27-11-2018**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση, που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Ν. Νικολόπουλος**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Σύμφωνα με τον ν. 3877/2010 (Α'160) «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας», στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. υπάγονται συγκεκριμένοι φυσικοί κίνδυνοι που μπορεί να προκαλέσουν άμεσες ζημιές στη φυτική παραγωγή και ειδικότερα: α) ο παγετός β) το χαλάζι γ) η ανεμοθύελλα δ) η πλημμύρα ε) ο καύσωνας και η ηλιακή ακτινοβολία στ) το χιόνι ζ) οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις η) οι κίνδυνοι από τη θάλασσα, καθώς, επίσης, οι ζημιές από αρκούδα, οι ζημιές από αγριογούρουνα στις περιοχές όπου προστατεύονται από τη συνθήκη RAMSAR, καθώς και οι ζημιές που προκαλούνται από άγρια κουνέλια στη φυτική παραγωγή της νήσου Λήμνου. Σε εφαρμογή των διατάξεων του προαναφερθέντος νόμου, εκδόθηκε ο «Κανονισμός Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής για τον ΕΛ.Γ.Α.», όπως ισχύει σήμερα.

Ως εκ τούτου, ο παραγωγός, με τη Δήλωση Καλλιέργειας/Εκτροφής (ΔΚ/Ε) και την καταβολή του αντίστοιχου ασφαλιστρου προς τον ΕΛ.Γ.Α., ασφαρίζει τις καλλιέργειές του για τους συγκεκριμένους κινδύνους που προαναφέρθηκαν. Επομένως, του καταβάλλονται και οι σχετικές αποζημιώσεις για τυχόν ζημιές που έπληξαν τις καλλιέργειές του από τους εν λόγω κινδύνους.

Σημειώνεται ότι από τις επισημάνσεις που διενεργήθηκαν από τις υπηρεσίες του ΕΛ.Γ.Α. σε ελαιοκαλλιέργειες της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Ελλάδας, διαπιστώθηκαν ζημιές από αίτια μη καλυπτόμενα ασφαλιστικά από τον Κανονισμό Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α. Ειδικότερα, παρατηρήθηκαν ζημιές στις ανωτέρω καλλιέργειες από φυτοπαθολογικές προσβολές [δάκος και μύκητες (κυρίως γλοιοσπόριο)], αίτια τα οποία, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α.

Όσον αφορά στην ένταξη τέτοιων ζημιών σε πρόγραμμα χορήγησης Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ), αρμοδιότητας ΠΣΕΑ, επισημαίνεται ότι για την ένταξη τέτοιων ζημιών σε πρόγραμμα ΚΟΕ θα πρέπει να πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του Κανονισμού Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων και των Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη γεωργία και δασοκομία.

Συγκεκριμένα, σημειώνεται ότι ένας εκ των βασικών όρων είναι η παραγωγή του έτους ζημιάς να έχει ζημιωθεί κατά είδος προϊόντος (καλλιέργεια), σε επίπεδο Νομού, σε ποσοστό 30% και πάνω, σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) τον επόμενο χρόνο της συγκομιδής και δίδονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και, βεβαίως, να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης της προσβολής και, στη συγκεκριμένη περίπτωση, τόσο της δακοπροσβολής όσο και των μυκητολογικών προσβολών.

Πληροφορικά αναφέρεται ότι ο ΕΛ.Γ.Α., στο πλαίσιο αλλαγής του Κανονισμού του, έχει δώσει τη δυνατότητα, μέσω της ιστοσελίδας του, να κατατεθούν προτάσεις επί του υπάρχοντος Κανονισμού από παραγωγούς, φορείς, ομάδες και συνεταιρισμούς, προκειμένου να ληφθούν υπόψη, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που θα προκύψουν από τη νέα αναλογιστική μελέτη, με σκοπό την ένταξη νέων κινδύνων στην ασφαλιστική κάλυψη του ΕΛ.Γ.Α., υλοποιώντας ένα μόνιμο αίτημα του αγροτικού κόσμου.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι, εκτός από την υποχρεωτική ασφάλιση στον ΕΛ.Γ.Α., η οποία παραμένει ως έχει, έχει θεσπιστεί η πρόσθετη ασφάλιση (ν. 3877/2010) για όσους επιθυμούν αυξημένη προστασία, καθώς και η προαιρετική ασφάλιση για κινδύνους που δεν περιλαμβάνονται στους υποχρεωτικά ασφαλιζόμενους κινδύνους του ΕΛ.Γ.Α.

Όλες οι ως άνω διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη. Μετά την ολοκλήρωσή τους, όπως ορίζεται ανωτέρω, θα τεθούν σε ισχύ οι νέες αλλαγές.

Όσον αφορά στην ευθύνη της εφαρμογής των Προγραμμάτων Δακοκτονίας, πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 186 παρ. ΙΒβ31 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α'87), η κατάρτιση, ο συντονισμός, η εποπτεία και ο έλεγχος των προγραμμάτων υποχρεωτικών ή συλλογικών καταπολεμήσεων, όπως η καταπολέμηση του δάκου, των αρουραίων, των ακρίδων κ.ά., ανήκει στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των ελαιοκομικών Περιφερειακών Ενοτήτων (Π.Ε.) της χώρας. Οι διαδικασίες για την ανάδειξη εργολάβων ψεκασμών και την έγκαιρη έναρξη των ψεκασμών ανήκουν στην αρμοδιότητα των ΔΑΟΚ των Π.Ε. της χώρας.

Σχετικά με το Πρόγραμμα Δακοκτονίας έτους 2018, σημειώνονται τα εξής:

α) Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (αρμόδια η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής) απέστειλε έγκαιρα προς τις ελαιοκομικές Π.Ε. της χώρας το με αριθμ. 13997/136664/19-12-2017 έγγραφο με θέμα: «Έναρξη προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του δάκου της ελιάς για το έτος 2018».

β) Η κατανομή των πιστώσεων του Προγράμματος Δακοκτονίας έτους 2018 πραγματοποιήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών με την αριθμ. 2170/1-02-2018 (ΑΔΑ: ΩΠΨΖ465ΧΘ7-ΑΤΔ) Υ.Α. συνολικού ύψους 20.100.000 ευρώ και ακολούθησε η αριθμ. 18521/10-05-2018 (ΑΔΑ: ΨΘΕ2465ΧΘ7-Ζ2Ε) Απόφαση τροποποίησής της.

γ) Ως προς τις διαδικασίες πρόσληψης του εποχιακού προσωπικού δακοκτονίας, σημειώνεται ότι:

➤ εκδόθηκε η με αριθμ. πρωτ. 5303/80845/7-6-2018 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων σχετικά με τον καθορισμό του προσωπικού, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, για την κάλυψη των αναγκών του Προγράμματος Δακοκτονίας έτους 2018 και

➤ εκδόθηκε η με αριθμ. πρωτ. 5593/84991/15-6-2018 (ΑΔΑ: 7ΖΑ94653ΠΓ-ΚΩΦ) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κατανομή εποχικού προσωπικού σε Περιφερειακές Ενότητες – Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής για το Πρόγραμμα Καταπολέμησης του Δάκου της Ελιάς έτους 2018».

Επισημαίνεται ότι η αρμόδια Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) είχε έγκαιρα προβεί σε όλες τις απαιτούμενες διοικητικές πράξεις για την έκδοση των ανωτέρω αποφάσεων, με αρχικό αίτημά της το αριθμ. 195/4301/9-01-2018 έγγραφό της.

δ) Η προμήθεια των υλικών δακοκτονίας πραγματοποιήθηκε και φέτος από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ (σχετ. η αριθμ. 3492/ΧΜ/2018 Διακήρυξη και η αριθμ. 3495/ΧΜ/2018 Επαναπροκήρυξη για το spinosad) και ολοκληρώθηκε με τη διανομή των υλικών στις Π.Ε. Το αίτημα της ως άνω αρμόδιας Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ για την προμήθεια των δακοκτόνων υλικών υποβλήθηκε αρχικά στην εν λόγω Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ με το αριθμ. 1090/17110/31-01-2018 έγγραφο. Για την κάλυψη των αναγκών σε υλικά των ΔΑΟΚ που αιτήθηκαν, πραγματοποιήθηκαν μετακινήσεις μεταξύ των Π.Ε. με συντονισμό της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ. Οι ανάγκες καλύφθηκαν πλήρως από τα αποθέματα των ΔΑΟΚ, τα οποία και χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν εξολοκλήρου, χωρίς να προκύψει πρόβλημα έλλειψής τους.

ε) Οι διαδικασίες για την ανάδειξη εργολάβων παγιοδοσίας και ψεκασμών, όπως και η έγκαιρη έναρξη των ψεκασμών, ανήκουν, όπως προαναφέρθηκε, στην αρμοδιότητα των ΔΑΟΚ των Π.Ε. της χώρας και τυχόν προβλήματα καθυστέρησης στις διαγωνιστικές διαδικασίες για την ανάδειξη των εργολάβων αποδίδονται στην τήρηση των υποχρεωτικών χρονοβόρων διαδικασιών.

στ) Όσον αφορά στην επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν από τις καθυστερήσεις, σημειώνεται ότι έχει εκδοθεί από τις 18/07/2018 σχετική τροπολογία με το άρθρο 57 του ν. 4554/2018 (Α' /130), που έδωσε τη δυνατότητα στους προσωρινούς μειοδότες των διαγωνισμών έτους 2018 να ξεκινήσουν τους ψεκασμούς πριν από την υπογραφή των συμβάσεων.

ζ) Όπως κάθε χρόνο, έτσι και για το έτος 2018, εντάχθηκε η Δράση 1: *Έλεγχος υπολειμμάτων στο ελαιόλαδο και τον βρώσιμο ελαιόκαρπο* στην αριθμ. 10268/135408/8-10-2018 Απόφαση με θέμα: «Πρόγραμμα Συγκριτικών Πειραματικών Εργασιών Καταπολέμησης του Δάκου της Ελιάς έτους 2018». Οι Π.Ε. της χώρας, οι οποίες συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Δακοκτονίας, αποστέλλουν δείγματα ελαιολάδου και δείγματα βρώσιμου ελαιόκαρπου στα εργαστήρια ελέγχου υπολειμμάτων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΜΦΙ) και του Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε. & Φ.Ε.) Θεσσαλονίκης, όπως αναλυτικά αναγράφεται στην ανωτέρω Απόφαση.

Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι το ΜΦΙ συμμετέχει στο εν λόγω πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από το ΥΠΑΑΤ, υλοποιώντας ερευνητικές εργασίες για τη βελτίωση του Προγράμματος Δακοκτονίας και για τον έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε ελιά και ελαιόλαδο. Οι έλεγχοι για τα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων (φυτοφάρμακα) όσον αφορά στην ασφάλεια του καταναλωτή, πραγματοποιούνται από τρεις υπηρεσίες:

- α) το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του ΜΦΙ,
- β) το Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης και
- γ) το ΓΧΚ (ΑΑΔΕ), Α' Χημική Υπηρεσία, Τμήμα Β'.

Επισημαίνεται ότι οι έλεγχοι στην ελιά και στο ελαιόλαδο είναι μόνιμοι και κατανέμονται στα παρακάτω προγράμματα, τα οποία εκτελούν οι τρεις προαναφερθείσες υπηρεσίες:

- α) Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων, το οποίο καταρτίζεται από το ΥΠΑΑΤ (Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής) σε συνεργασία με τον ΕΦΕΤ και κατατίθεται στην EFSA μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου έκαστου έτους και αφορά στο επόμενο έτος (από 1/1 έως 31/12).
- β) Κοινοτικό Συντονισμένο Πρόγραμμα Ελέγχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Εκτελεστικός Κανονισμός 2017/660 της Επιτροπής).
- γ) Πρόγραμμα Συγκριτικών Πειραματικών Εργασιών Καταπολέμησης του Δάκου της Ελιάς (Δακοκτονία).
- δ) Πρόγραμμα εκτάκτων ελέγχων.

Όσον αφορά στο Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του ΜΦΙ, οι έλεγχοι στην ελιά και στο ελαιόλαδο τα δύο τελευταία χρόνια ήταν οι εξής:

- 2017: Εθνικό Πρόγραμμα: 15 δείγματα.
Δακοκτονία: 100 δείγματα.
- 2018: Εθνικό Πρόγραμμα και έκτακτοι έλεγχοι: 15 δείγματα (ελιάς).
Δακοκτονία: 32 δείγματα μέχρι στιγμής. (Είναι σε εξέλιξη και θα ολοκληρωθεί στις 31.3.2019, με προβλεπόμενο αριθμό δειγμάτων τα 100).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα δείγματα των τριών ως άνω υπηρεσιών αφορούν σχεδόν σε όλη την ελληνική Επικράτεια και ο αριθμός των δειγμάτων για τη χώρα θεωρείται πολύ ικανοποιητικός σύμφωνα και με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα, καλύπτοντας όλες τις απαιτήσεις για τον έλεγχο της ασφάλειας του καταναλωτή όσον αφορά στην ελιά και στο ελαιόλαδο. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων υποβάλλονται στη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ και, στις περιπτώσεις παραβάσεων, ακολουθείται η νόμιμη διαδικασία που προβλέπεται για την εξέταση και απόδοση ευθυνών.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι το ΜΦΙ έχει πρόσφατα υλοποιήσει στην περιοχή της Μεσσηνίας (LIFE SAGE) ερευνητικό έργο για την Ελιά, χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιήθηκαν, μεταξύ άλλων, και ενημερωτικές ημερίδες για την καλλιέργεια της ελιάς και την αντιμετώπιση σημαντικών εχθρών και ασθενειών με σύγχρονες πρακτικές στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης.

Συμπληρωματικά των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι η φύση του Προγράμματος Δακοκτονίας, καθώς είναι βιολογικό και πολυπαραμετρικό, με κυριότερο παράγοντα τις κλιματολογικές συνθήκες και σε άμεση συσχέτιση με την εμπλοκή πολλών φορέων για τη διενέργειά του (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Οικονομικών, Περιφέρειες, Περιφερειακές Ενότητες, Δήμοι με τις αρμόδιες Διευθύνσεις αυτών) καθιστά αναγκαία την πλήρη εγρήγορση όλων των φορέων καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του, όπως και των ελαιοπαραγωγών, καθώς και την προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών για την έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή του.

Σχετικά με το Πρόγραμμα Δακοκτονίας έτους 2019, σημειώνεται ότι με το αριθμ. 12067/161065/21-11-2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ προς τις ΔΑΟΚ των Π.Ε. της χώρας κηρύχθηκε επίσημα η έναρξη των εργασιών του Προγράμματος Δακοκτονίας έτους 2019. Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι έχει ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ σχετικά με τις διαδικασίες προμήθειας δακοκτόνων υλικών και κάλυψης των αναγκών σε εποχιακό προσωπικό για το εν λόγω Πρόγραμμα.

Πρέπει να επισημανθεί ότι το πρόγραμμα δακοκτονίας εκσυγχρονίζεται και προσαρμόζεται στις απαιτούμενες συνθήκες, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο, ενώ καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες από το ΥΠΑΑΤ για να νομοθετηθούν οι αρμοδιότητές του και το πλαίσιο συνεργασίας του με το Υπουργείο Εσωτερικών. Στόχος είναι να ολοκληρώνεται η διαδικασία νωρίς, για όλη την Ελλάδα, και να μην υπάρχουν πια οι καθυστερήσεις που παρατηρούνται μετά την ισχύ του Καλλικράτη. Επιπλέον, θα ακολουθήσει η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου, έτσι ώστε να επισπευσθεί και η πρόσληψη του προσωπικού εφαρμογής της δακοκτονίας και να είναι όλα έτοιμα στις αρχές του μηνός Μαΐου.

Παράλληλα, ο ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ, σε συνεργασία με το ΥΠΑΑΤ, ήδη υλοποιεί από τις 9-9-2018 πιλοτικό ερευνητικό πρόγραμμα, ύψους 144.000 ευρώ, για την ηλεκτρονική παρακολούθηση και τον έλεγχο των πληθυσμών του δάκου της Ελλάδας σε Ηράκλειο, Λασιθί, Χανιά, Ρέθυμνο, Λέσβο, Σάμο, Φωκίδα και Μεσσηνία. Στις προθέσεις και στον σχεδιασμό της πολιτικής του ΥΠΑΑΤ είναι η άμεση σύνδεση του προγράμματος δακοκτονίας με την έρευνα.

Αναφορικά με τον έλεγχο για την παρουσία υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε μεταποιημένα προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης, σημειώνεται ότι ο Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ), στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Παρακολούθησης Παραγόντων Ασφάλειας / Ποιότητας Τροφίμων – Προγράμματα Δειγματοληψίας & Ανάλυσης, διεξάγει σχετικούς ελέγχους. Μέρος αυτών των ελέγχων αφορούν σε ελαιόλαδο, τόσο συμβατικής καλλιέργειας όσο και βιολογικό. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα διεξάγεται σε ετήσια βάση και από τα αποτελέσματα των ελέγχων που έχουν, μέχρι στιγμής, διεξαχθεί προκύπτει ότι τα τρόφιμα που κυκλοφορούν στην ελληνική αγορά είναι συμμορφούμενα με τις απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας και δεν προκύπτουν κάποιοι ιδιαίτεροι κίνδυνοι που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΕΦΕΤ:

(http://www.efet.gr/portal/page/portal/efetnew/consumers/official_audit) και
(<http://www.efet.gr/portal/page/portal/efetnew/library/plans>).

Όσον αφορά στην εξόφληση της βασικής ενίσχυσης, σημειώνεται ότι αυτή προβλέπεται να πραγματοποιηθεί άμεσα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Ν. Νικολόπουλο